

УДК 347.40; 344

*Станіслав Дмитрович Гусарев,
перший проректор
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
ORCID: 0000-0001-8568-3362*

*Ольга Олексіївна Старицька,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент
ORCID: 0000-0002-5237-5889*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ФОРМИ ТА ЗМІСТ

Постановка проблеми. Питання правової культури та правового виховання представників юридичної професії, правозахисної сфери або виховання майбутніх охоронців правопорядку (курсантів, слухачів) тощо вже неодноразово ставали предметом наукових пошуків представників юридичної науки, зокрема загальнотеоретичного правознавства. І можна було б погодитися, що за останні десятиліття вже відпрацьованими з наукової точки зору стали питання мети, форм, способів, засобів, методик формування правової культури (у тому числі як елементу професійної), які апробовані та розраховані на стабільний правопорядок, на догматичні уявлення щодо сили права та потенціалу правових засобів впливу на стан соціального життя. Проте, на жаль, ситуація, що склалася в Україні, починаючи з 24 лютого 2022 року, дещо змінила уявлення про ефективність право-виховних засад освітнього процесу, про доцільність і спроможність ряду методик кадрового підбору, в тому числі за мотиваційними до професійної діяльності критеріями.

Вже звичними для працівників безпекового сектору стали такі цільові заходи, як організація музейних експозицій, зустрічі з ветеранами Збройних Сил України, учасниками бойових дій, вшанування пам'яті загиблих, залучення молоді до волонтерського руху, проведення тренінгів з основ цивільного захисту, військової, домедичної підготовки тощо. Проте виявилось, що для незначної частини працівників сектору безпеки та оборони проголошені на початку кар'єри наміри «служити і захищати» залишилися намірами, не підкріпленими внутрішньою готовністю реально включитися у боротьбу із ворогом. Це стало свідченням того, що сформована у попередні роки система професійної підготовки кадрів не витримала випробувань у цей особливо складний період, зумовлений введенням воєнного стану.

Водночас спостерігаємо безліч яскравих позитивних прикладів прояву професійної культури працівників сфери поліцейської діяльності. Попри зазначене, для перспективного теоретичного моделювання необхідно враховувати й негативні аспекти, з огляду на те, що майбутня модель правового виховання має враховувати як типові, так і нетипові, надзвичайно складні ситуації, що виявилися останнім часом в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналізуючи наукові здобутки окресленої проблематики, привертає увагу те, що більшість науковців розглядали питання правового виховання (Т. Коляда, С. Легуша, О. Ганзенко, Ю. Калиновський, С. Федосєєва та ін.) та правової культури (В. Власенко, В. Лисогор, Л. Макаренко, Ю. Кривицький й ін.) з точки зору «мирного періоду існування». Однак, ураховуючи сучасні умови функціонування правоохоронної системи України, актуальним постає питання впливу воєнного стану на право-виховні процеси, на якість та ефективність виконання працівником поліції своїх функціональних обов'язків у такий нелегкий для нашої країни час.

Мета статті. У зв'язку з цим метою статті є характеристика основних форм та елементів змісту виховного процесу, застосованих у системі професійної підготовки поліцейських, а також висвітлення аспектів впливу воєнного стану у країні на рівень професійної культури працівників правоохоронної сфери.

Методи та процедури дослідження. Для реалізації окресленої мети нами буде використано низку наукових методів і підходів, що дають змогу реалізувати пізнавальні завдання, а саме: герменевтичний підхід для тлумачення наукових позицій різних авторів щодо питання правової культури та виховання; метод систематизації, застосування якого дасть змогу виокремити форми правового виховання, які позитивно впливають на формування професійної культури поліцейського; зіставлення – для виявлення виховних засобів, форм, що мають більший ступінь ефективності; методи логіки, що уможливають встановити причинно-наслідковий зв'язок умов та факторів воєнного стану в країні з формами правового виховання.

Основні результати дослідження. Правова культура виражає ступінь цивілізованості суспільства, його моральний та правовий стан. Її розуміють як систему правових цінностей, що відповідають рівню досягнутого соціумом правового прогресу і відбивають у правовій формі стан свободи особи та інші найважливіші соціальні цінності [9].

Серед видів правової культури виокремлюють професійно-правову культуру працівників поліції, що характеризує специфічний зріз соціального буття, пов'язаного з правоохоронною та правозастосовною діяльністю, котрий складається в процесі професійного навчання та виконання службових обов'язків [2, с. 42–43]. Правова культура поліцейського характеризується наявністю форми, прояв якої спостерігається у процесі виконання службово-бойових завдань, та змісту, що складається із системи правових знань, ідей, цінностей, уявлень про значущість права, правових засад соціального життя, навичок та готовності до актів правомірної поведінки тощо. При цьому слід відрізняти форми прояву професійної культури, як акти поведінки, від форм правового виховання, як цілеспрямованої діяльності спеціально уповноважених на те суб'єктів.

Щодо сучасних умов здійснення правоохоронної діяльності, то на перший план висувають форми самовиховання та практику, а у змісті професійного виховання домінуючими стають ідеї патріотизму, навички та готовність до захисту Вітчизни, сумлінного виконання професійного обов'язку.

Теоретизація питань, пов'язаних із проблематикою формування професійної культури поліцейського, починається із загальнотеоретичного та енциклопедичного розуміння поняття культура, під якою розуміють систему духовних вартостей, суму всіх традицій, концепцій, прагнень та способу життя, як наслідок зусиль людини опанувати природу і свої власні духовні сили [5, с. 787–788]; сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії; історично набутий набір правил усередині соціуму для його збереження та гармонізації [4]. Такий підхід, на нашу думку, є найбільш доцільним, оскільки дає можливість для подальшої творчої інтерпретації зазначеного явища, поглиблення знань щодо його історії, структурної організації та екстраполяції на умови та фактори функціонування правової системи сучасної України.

Слід також привернути увагу до того, що в основу розуміння професійної культури поліцейського покладено теоретичну модель, згідно з якою поряд з іншими структурними компонентами (політична, економічна, моральна) правова культура складає базис для існування ідеологічних, психологічних та поведінкових елементів професійної культури поліцейського. Такий підхід та відповідно структурний аналіз явища є важливим для подальшої характеристики форм і змісту професійної культури поліцейського як мети дослідження, заявленої у назві статті.

Традиційною, і, на нашу думку, й наразі перекожливою є одна із концепцій диференціації форм професійного (правового) виховання, згідно з якою виокремлюються такі, як: навчання, пропаганда, агітація, самоосвіта та практика. На підтвердження такої позиції можемо погодитись із науковими поглядами О. Макарової та Ю. Крилової, що: «підвищення рівня правової культури суспільства, своєю чергою, вимагає підвищення рівня та якості організації правового виховання, яке здійснюється шляхом навчання, пропаганди, агітації та самовиховання» [7, с. 105–106]. Хоча авторки ведуть мову про шляхи правового виховання, але, виходячи зі змістового наповнення, під цим терміном розуміють форми. Отже, розглянемо кожну форму окремо, аргументуючи доцільність їх виокремлення та застосування, зокрема у період воєнного стану.

Перший і найбільш вагомий пріоритет надається такій формі, як навчання (особливо професійне), що можна пояснити кількома факторами. Як правило, навчання здійснюється завжди у гармонійному поєднанні з виховним процесом, на професійній основі, спеціально уповноваженими та професійно підготовленими суб'єктами (вихователі, вчителі, інструктори, науково-педагогічні працівники), має багатовекторний і цілеспрямований характер, здійснюється відповідно до державного (відомчого, галузевого) стандарту, безперервно, із можливістю застосування широкого спектра мотиваційних засобів з боку вихователів. Порівняно з іншими формами «навчання» таким чином має набагато більший потенціал за рахунок наявних у розпорядженні освітньої системи сил, засобів та завдяки тривалості у часі.

Таку ж думку обстоює О. Макарова, вказуючи на освіту як на результативну форму виховання, оскільки вона спрямована не тільки на пізнання загальних положень про особливості існування держави та права, а й сприяє усвідомленню та підвищенню рівня знань, їх необхідності у цивілізованому суспільстві, що, своєю чергою, формує правову культуру та повагу до законодавства і прав людини [6, с. 13]. З огляду на особливості професії поліцейського у процесі навчання, окрім загальних юридичних знань, здобувачами освіти відбувається опанування й спеціальними навичками. Відтак, суто працівникам правоохоронної професії притаманні вишколи щодо користування зброєю, психологічного опанування під час проведення масових заходів (зібрань, мітингів, демонстрацій тощо), підтримання публічного та громадського порядку. Своєю чергою такі специфічні знання та уміння застосовуються поліцейськими і під час воєнних дій, таким чином додаючи особі впевненості та готовності до виконання професійних обов'язків, а також переконаності у правильності й ефективності власних актів поведінки.

Серед інших форм правового виховання, як елементу формування правової культури, виділяють правову *пропаганду*. Відтак у юридичній літературі існує думка (А. Заєць), що ця форма переважно проводиться диференційовано із урахуванням специфіки населення, зокрема у вигляді лекцій, бесід, різного роду публікацій з юридичної тематики, проведення «круглих столів», виступи в ЗМІ тощо [3, с. 87]. Специфічною особливістю такого виду діяльності є те, що у процесі таких резонансних використовуються наочний інформаційний ресурс.

Таким чином, можемо припустити, що для підтримання бойового духу та правової обізнаності поліцейських, особливо у період воєнних дій, актуальними стають невеликі вузькоспрямовані розмови із використанням інформаційних технологій (листівок, брошур, плакатів, мультимедійних застосунків тощо), причому як у середині колективу, так і поза ним.

Ще однією формою правового виховання, схожою за своїми рисами на пропаганду, є агітація, тобто поширення правових ідей, знань серед незначної частини населення, зокрема серед поліцейських, з конкретною метою, що спонукає їх до певних професійних актів поведінки позитивного характеру, спрямованих на досягнення мети (наприклад, не вчиняти протиправних дій). Особливо актуально це питання постає із фактичною реалізацією нових для нашої країни видів злочинів (наприклад, колабораційна діяльність, державна зрада, пособництво державі-агресору, диверсія тощо). Також специфікою таких злочинів можна вважати те, що більшість із них вчиняється саме в період дії воєнного стану і потребує професійних правових знань у процесі розслідування.

Окрема форма – *самовиховання*, що впливає на формування професійної культури поліцейського, у тому числі й у період воєнних дій. Її ефективність залежить безпосередньо від рівня професійної культури керівника, який дає приклад своєю поведінкою у різноманітних службових ситуаціях (робота з населенням, дотримання законності, ставлення до правопорушників, відносини з колегами тощо). Особливістю цієї форми є те, що вона не прогнозована на рівні професійного колективу та його керівництва за своїми результатами, способами реалізації, її складно спланувати. Проте її наявність передбачена як мотивована можливість для кожного працівника. Підтримувати свій інтелектуальний рівень, фізичний стан, намагатися пізнати новачі сучасної правоохоронної системи – ось основні завдання самовиховання.

Наступною формою є *практика*, яку варто сприймати у декількох аспектах: як самостійну форму, як критерій перевірки теоретичних знань та як засіб удосконалення практичних навичок.

Позитивним слід назвати привернення уваги суспільства до ролі практичної підготовки у закладах освіти України. Можна навіть констатувати, що сформовано тенденцію прагматизації осві-

ти, що зумовлено потребами науково-технічного прогресу, а отже, самої практичної сфери, в якій реалізується право на професію.

Аналіз діяльності закладів, що готують кадри для Національної поліції України, свідчить, що за умов використання дистанційного формату навчання у період карантину, зумовленого поширенням вірусу SARS-CoV-2, пріоритет надавався самовихованню, а з введенням воєнного стану та масовим залученням працівників до виконання поліцейських функцій – практиці.

Змістова характеристика професійної культури та виховання передбачає висвітлення психологічних та ідеологічних елементів, що розкривають сутність професійної культури поліцейського. Зокрема, такими елементами ми вважаємо *знання, ідеї, поняття, концепції, переконання, емоції, почуття, навички*, які згідно з нашим підходом мають переважно правове походження. Розглянемо деякі з них докладніше.

Перший і, на наше переконання, вагомий елемент – це *знання*. Підтримуючи таку позицію, В. Власенко вказує на те, що «професійні правові знання поліцейських виступають основою у забезпеченні належного стану правопорядку в суспільстві і характеризуються особливим обсягом, глибиною та соціальним призначенням (знання про: форми, засоби, способи та методи забезпечення прав і свобод людини та громадянина, інтересів суспільства і держави; тактику дій поліції щодо протидії злочинності; особливості залучення і мобілізації населення щодо спільного забезпечення безпеки та правопорядку тощо), що в цілому впливає на рівень правової компетентності, де кваліфіковане застосування спеціальних теоретичних та практичних знань, умінь і навичок для реалізації прав та обов'язків працівників поліції є важливим критерієм визначення якості виконання ними службових завдань» [2, с. 43–44].

Відповідно логічно пов'язаний із попереднім елементом є наступний, а саме поняття. Доволі слушною є наукова теза С. Бостана, де правознавець вказує на необхідність оволодіння правовими знаннями, а особливо відповідними термінами, поняттями та дефініціями. На думку автора, одним із головних аспектів виховного процесу є оволодіння термінами та поняттями, що впливають на формування відповідних настанов. Своєю чергою на зміст цих понять впливають певні обставини та ситуації.

Як приклад, С. Бостан наводить події після 24 лютого 2022 року, що зумовили використання суспільством таких термінів, як «військовий злочин», «збройний конфлікт», «бойові дії» тощо, при цьому влучно зазначаючи, що таке використання не завжди можна назвати коректним і грамотним, через відсутність повноцінного усвідомлення їх змістового наповнення. Отже, ситуація складається так, що відбувається зловживання понятійним апаратом і підміна ціннісних орієнтирів суспільства [1, с. 32].

Третьою складовою можна визначити *ідеї*. У цьому контексті важливою визнається проблематика національної ідеї та патріотичного виховання. Ми підтримуємо наукові погляди Н. Пархоменко про те, що в сучасних умовах існування нашої держави неабиякий рівень стійкості, мужності та витримки проявляють працівники Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України, Національної поліції України та пересічні громадяни, демонструючи високі патріотичні почуття, любов до Батьківщини та готовність її боронити, захищати, звільняти від окупантів [8, с. 15].

Авторка влучно вказує, що від рівня усвідомленості людством правових цінностей безпосередньо залежить становлення та існування державної міцності. При цьому зазначається, що найкращим середовищем для формування таких цінностей є заклади освіти, які використовують різні способи, методи та прийоми, одним із яких можна вважати і патріотичне виховання. Саме останнє напряму пов'язано із обороноздатністю країни та національним правопорядком. Підкреслюється також необхідність глибшого рівня патріотичного виховання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, оскільки саме майбутні працівники правоохоронних органів покликані захищати Вітчизну, волю, свободу, підтримувати честь та гідність людини [8, с. 15–17].

Окрім зазначених вище елементів, на наше переконання, необхідно вказати також і на *додаткові компоненти* змісту професійної культури поліцейського, до яких ми відносимо *мотиви та готовність* до виконання професійного обов'язку, завдяки яким відбувається функціонування всього механізму професійної поведінки, в якому завдяки взаємному доповненню елементів досягається бажаний результат виховного процесу. Особливо гостро це питання відчувається під

час воєнного стану, коли рівень вмотивованості та готовності до виконання своїх обов'язків дещо дестабілізується, що пояснюється внутрішнім психологічним переживанням за своє власне життя, життя рідних і близьких, переживання за перспективи власної країни тощо.

Висновки. З огляду на проведений аналіз теоретичних наукових джерел, присвячених питанню формування правової культури та правовому вихованню, встановлено, що серед існуючих форм необхідно виокремлювати такі, як: навчання, агітація, пропаганда, самовиховання та практика. За різних соціальних обставин роль тієї чи іншої форми може збільшуватися або зменшуватися, що було підтверджено прикладами із досвіду виховної роботи закладів освіти зі специфічними умовами навчання, а також практикою діяльності підрозділів Національної поліції України. В умовах надзвичайного стану з об'єктивних причин пріоритет було надано самовихованню, а із введенням в Україні воєнного стану особливої ролі у формуванні професійної культури поліцейського набула саме практика.

З точки зору змістової характеристики виховного процесу, спрямованого на формування професійної культури, на сучасному етапі розвитку правоохоронної системи України набувають пріоритетного значення такі основні елементи, як знання, поняття, національна ідея та допоміжні – мотиви і готовність.

Список використаних джерел

1. Бостан С. К. Деякі аспекти використання понятійно-термінологічного апарату юриспруденції в просвітницько-виховній роботі в умовах воєнного часу. *Актуальні питання правового та патріотичного виховання здобувачів вищої освіти ЗВО зі специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану: матеріали наук.-теорет. конф., присвяч. Дню науки та пам'яті С. М. Легуші* (Київ, 19 трав. 2022 р.) / редкол.: С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський, Н. М. Пархоменко та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 32–38.
2. Власенко В. П. Правова культура працівників поліції (аксіологічний аспект). *Актуальні питання правового та патріотичного виховання здобувачів вищої освіти ЗВО зі специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану: матеріали наук.-теорет. конф., присвяч. Дню науки та пам'яті С. М. Легуші* (Київ, 19 трав. 2022 р.) / редкол.: С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський, Н. М. Пархоменко та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 42–44.
3. Заєць А. С. Форми правового виховання в сучасній Україні: теоретико-правовий аналіз. *Актуальні проблеми держави і права*. 2016. Вип. 76. С. 85–91.
4. Культура. Вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0>
5. Культура. Українська мала енциклопедія: 16 кн.: у 8 т. / проф. Є. Онацький. Накладом Адміністрації УАПЦ в Аргентині. 1960. Т. 3, кн. VI: Літери Ком – Ле. С. 787–788.
6. Макарова О. В. Правовий нігілізм: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 186 с.
7. Макарова О. В., Крилова Ю. І. Проблеми формування правової культури в українському суспільстві. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 18: Економіка і право. 2015. Вип. 30. С. 104–108.
8. Пархоменко Н. М. Національна ідея як основа правового та патріотичного виховання. *Актуальні питання правового та патріотичного виховання здобувачів вищої освіти ЗВО зі специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану: матеріали наук.-теорет. конф., присвяч. Дню науки та пам'яті С. М. Легуші* (Київ, 19 трав. 2022 р.) / редкол.: С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський, Н. М. Пархоменко та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 15–19.
9. Теорія держави і права: навч. посіб. / А. Колодій, С. Лисенков, В. Пастухов, В. Сумін, О. Тихомиров; за ред. В. В. Копейчикова. Київ, 1995. 190 с.

References

1. Bostan S. K. Deiaki aspekty vykorystannia poniatiinoterminolohichnoho aparatu yurysprudentsii v prosvitnytsko-vykhovnii roboti v umovakh voiennoho chasu. *Aktualni pytannia pravovoho ta patriotychnoho vykhovannia zdobuvachiv vyshchoi osvity ZVO zi spetsyfychnymy umovamy navchannia v umovakh voiennoho stanu: materialy nauk.-teoret. konf., prysviach. Dniu nauky ta pamiati S. M. Lehushi* (Kyiv, 19 trav. 2022 r.) / redkol.: S. D. Husariev, S. S. Cherniavskiyi, N. M. Parkhomenko ta in. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav, 2022. S. 32–38.
2. Vlasenko V. P. Pravova kultura pratsivnykiv politsii (aksiolohichnyi aspekt). *Aktualni pytannia pravovoho ta patriotychnoho vykhovannia zdobuvachiv vyshchoi osvity ZVO zi spetsyfychnymy umovamy navchannia v*

- umovakh voiennoho stanu: materialy nauk.-teoret. konf., prysviach. Dniu nauky ta pamiaty S. M. Lehushi (Kyiv, 19 trav. 2022 r.) / redkol.: S. D. Husariiev, S. S. Cherniavskiy, N. M. Parkhomenko ta in. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav, 2022. S. 42–44.*
3. Zaiets A. S. Formy pravovoho vykhovannia v suchasni Ukraini: teoretyko-pravovyi analiz. *Aktualni problemy derzhavy i prava*. 2016. Vyp. 76. S. 85–91.
 4. Kultura. Vilna entsyklopediia. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0>
 5. Kultura. Ukrainska mala entsyklopediia: 16 kn.: u 8 t. / prof. Ye. Onatskyi. Nakladom Administratury UAPT v Arhentyni. 1960. T. 3, kn. VI: Litery Kom – Le. S. 787–788.
 6. Makarova O. V. Pravovyi nihilizm: teoretyko-pravovyi aspekt: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk. Kyiv, 2010. 186 s.
 7. Makarova O. V., Krylova Yu. I. Problemy formuvannia pravovoi kultury v ukrainskomu suspilstvi. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 18 : Ekonomika i pravo*. 2015. Vyp. 30. S. 104–108.
 8. Parkhomenko N. M. Natsionalna ideia yak osnova pravovoho ta patriotychnoho vykhovannia. *Aktualni pytannia pravovoho ta patriotychnoho vykhovannia здобувачів вищої освіти ЗВО зі спеціальними умовами навчання в умовах воєнного стану: materialy nauk.-teoret. konf., prysviach. Dniu nauky ta pamiaty S. M. Lehushi (Kyiv, 19 trav. 2022 r.) / redkol.: S. D. Husariiev, S. S. Cherniavskiy, N. M. Parkhomenko ta in. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav, 2022. S. 15–19.*
 9. Teoriia derzhavy i prava: navch. posib. / A. Kolodii, S. Lysenkov, V. Pastukhov, V. Sumin, O. Tykhomyrov; za red. V. V. Kopieichykova. Kyiv, 1995. 190 s.

Гусарев С. Д., Старицька О. О. Формування професійної культури поліцейських у сучасній Україні: форми та зміст

Авторами досліджено питання правової культури, оскільки саме вона є найяскравішим прикладом розвитку цивілізованого суспільства. Одним із видів правової культури виокремлено професійно-правову культуру працівників поліції, діяльність яких стала особливо відчутною після 24 лютого 2022 року, із введенням воєнного стану в Україні та широкомасштабним наступом РФ на суверенітет, територіальну цілісність країни, на основні права та свободи людини.

Окреслено мету статті, що полягає у дослідженні основних форм та елементів змісту правового виховання поліцейських, особливо під час воєнного стану. Для досягнення зазначеної мети було використано герменевтичний підхід, а також методи систематизації, зіставлення та логіки.

У процесі дослідження авторами встановлено, що до форм правового виховання поліцейського належать навчання, практика, самовиховання, агітація та пропаганда. При цьому до основних елементів внутрішнього наповнення таких форм (змісту) саме у період воєнного стану варто віднести знання, ідеї, поняття, а до додаткових – мотивацію та готовність, оскільки саме вони є затребуваними під час війни і проявляють внутрішню стійкість особи та відданість своїй професії.

Акцентовано увагу на тому, що під час воєнного стану головними формами правового виховання поліцейських є практика та самовиховання.

Ключові слова: професійна культура, правове виховання, поліцейський, воєнний стан, правове навчання, самовиховання, практика, національна ідея, знання, пропаганда.

Husariiev S. D., Starytska O. O. Formation of the police officers professional culture in modern Ukraine: forms and context

The article suggests that one of the components, what characterizes the development of a civilized society is culture, including the legal one, which forms the basis of professional culture. The issue of formation of professional legal culture is especially acute during the military situation, where the activity of police officers can be considered a bright example of its manifestation. It is in this sphere that the most closely described connection between enforcement officers with the civilian population, under the time of rights and freedoms protection. The purpose of the article is to characterize the basic forms and elements of the content of the educational process, used in the system of professional training of police, and also highlighting aspects of the military situation in the country on the level of professional culture of employees.

A number of scientific methods and approaches are used by authors to realize the set goal, namely: hermeneutical approach to interpretation of scientific positions of different authors on the issue of legal culture and training; method of systematization, application of which will allow to separate forms of legal training, which have a positive influence on the formation of professional culture of the police officer; comparison – for revealing educational means, forms, which have a greater degree of efficiency; methods of logic, which will allow to establish cause-effect connection of conditions and factors of the military situation in the country with forms of legal training.

The professional and legal culture of the police officer is characterized by the presence of the form, the manifestation of which is observed in the process of performance of service and combat tasks, and contests, what consists of a system of legal knowledge, ideas, values, understanding of the importance of the law, the role of the legal foundations of social life, as well as skills and readiness of legal behavior actions.

In the process of research the authors have established that the forms of legal education of policeman include education, practice, self-education, agitation and propaganda. At the same time, the main elements of internal filling of such forms (contest) in the period of military condition include knowledge, ideas, concepts, and for additional – motivation and readiness to the acts of realization, because they are claimed during the war, they characterize the internal stability of the person and devotion to their profession.

As a conclusion, attention is drawn to the fact that during the military situation practice and self-education are the main forms of legal training of police officers.

Key words: professional culture, legal training, police officer, military status, legal education, self-education, practice, national idea, knowledge, propaganda.

DOI: 10.33663/2524-017X-2022-13-9